

SI+ K
July 31
XIV/859

HUNGARY

<u>COMMUNIST PARTY</u>	/600/
Personalities	/606/
 <u>PRISONS AND CAMPS</u>	 /2500/
Inmates	/2503/
Prisons	/2506/

GABOR PETER HELD IN VAC PENITENTIARY.

SOURCE GRAZ: A 28-year-old student who spent nearly five years in various prisons and escaped in late June 1956. He reported his own observations and information he had obtained from fellow prisoners and acquaintances.

DATE OF OBSERVATION: Until December 1955.

ENGLISH SYNOPSIS: In 1955, Gábor PÉTER and ten or more of his closest collaborators occupied solitary confinement cells in the VAC penitentiary. PÉTER seemed to be in very good health and was known to enjoy special privileges such as better food, cigarettes, a plentiful supply of books and more exercise than ordinary prisoners.

In the spring of 1954, PÉTER's collaborator Col. PRINZ organized a riot and a three-day hunger strike at the VAC penitentiary. As a result, PÉTER's comrades were separated and moved to various other prisons. Col. PRINZ himself was transferred to MÁRIANOSZTRA, where special precautions had to be taken to protect him from the other prisoners.

EVALUATION COMMENT: The information given in this report on the whereabouts of former police chief PÉTER conflicts with that supplied in MUNICH/B Item No. 9338/54. It was previously assumed that PÉTER was kept at the MÁRIANOSZTRA prison.

/more/

Subsources statement that PÉTER has always been held at the VÁC prison might be supported by the fact that many important prisoners /e.g. major war criminals/served their sentences at that prison.

The arrest of Col.PRINZ is also known, as is his condemnation together with PÉTER. Nothing is known here about the riot allegedly organized by PRINZ.

+ + +

PÉTER Gábor külön zárkában tölti büntetését a VÁCi Fegyház "MZ" osztályán /magánzárkák/ 10-12 társával együtt. PÉTER Gábort a tárgyalása után azonnal VÁCra hozták. Érkezésekor a II.-emeletig húzódó fallat különítették el a 10-12 zárkát az "MZ" osztály többi részétől. Ajtó csak a földszinten van. PÉTER és társai nem a fogoly, hanem a fegyőr konyháról étkeztek. Minden étkezéskor két törzsőrmester fehér abrosszal letakart tálcán viszi be az ételt. Ugyanezek a fegyőrök cserélik ki a fehérműt, hordják ki a vödört. /"Kiblit."/

PÉTER Gábort a cella ablakából látta, mikor a prominenseket sétálni vitték. Régebben ott tartózkodó fogolytársai mutatták neki, hogy melyik PÉTER Gábor. "PÉTERék", 10-12-en egymástól öt méter távokban sétáltak. Egy fegyőr őrizte őket s ha nem nézett oda, néha hátrafordultak és szót váltottak egymással.

PÉTER Gábor elég jó kondícióban volt, jószabásu saját civil ruhában, nyakkendő nélkül, kifogástalan cipőben. /Más foglyok kiszolgált bakancsokat kapnak./ Arckifejezése mindig komoly, de nem levert. Dohányozniok korlátlan mennyiségben lehetett, könyvet olvashattak. Arról, hogy látogatókat fogadhattak-e, levelezhettek-e, vagy csomagot kapnak-e, nem tud. Hivatalos látogató is csak késő este, vagy éjszaka jött hozzájuk.

Foglyok elbeszéléséből tudja, hogy 1954 tavaszán, a jelek szerint előre megbeszélt zendülés tört ki a prominensek között. PRINZ fegyőrezredes ütötte az ajtót, mire a többiek is dörömbölni, zajongani kezdtek. PRINZ ezredes szakadatlanul kiabált: "Engedjete minket szabadon!" "Mi nem vagyunk hibásak!" "Hozzátok ide inkább FARKAS Mihályt, mert ő a hibás!" A börtön parancsnok tehetetlen volt, mert még öneki sem volt szabad velük beszélgetni. Az élelem fel-

/more/

vételét három teljes napig megtagadták. Lehet, hogy valaki a kormánytól leutazott és befolyásolta őket az éhségstrájk abbahagyására, de ezt a forrás csak következteti, mert ha jött is volna valaki hozzájuk, csak éjszaka jöhetett. A lázadás megszűnte után azután szétszórták őket. PRINZ és KOVÁCS ezredek MARIANOSZTRARA kerültek, a többi a Gyűjtőfogházba KOBANYARA. PÉTER Gábor forrás szabadulásáig, 1955 december 19.-ig ott volt VACON.

Forrás MARIANOSZTRAN találkozott /1954/ PRINZ fegyőrezredessel, a börtönügyi osztály volt vezetőjével és KOVÁCS fegyőrezredessel, akiket az éhségstrájk és zendülés után vitték oda. PRINZet és KOVÁCSot látta séta közben és amikor fürdeni vitték őket. Szerinte félték összeengedni a többi rabbal, hogy agyon ne verjék őket. Élelmet, vödöröt, fehérneműt, fegyőrök vitték be. A rabok gyűlöltek, különösen PRINZet, mert szerintük ő volt az oka, a rabok sok kínlásának. PRINZet még JÁSZBERÉNYből ismeri forrás, aki akkor még mint fegyőrezredes szemlélte meg a foglyokat.

Egy alkalommal 200 embert hívtak le az udvarra, hogy bányamunkára viszik őket, ami jobb élelmezést és egyéb könnyítést jelent. Amikor csak párat választottak ki, a foglyok lázadozni kezdtek és kérdezték, hogy őket miért nem viszik. PRINZ a következőket jelentette ki: "Csak azokat visszük munkára, akikről tudjuk, hogy ott megjavulnak!" "Fasisztákra nincs szükségünk!"

PRINZ állítólag a KISTARCSAI internálótábor parancsnoka volt régebben és kegyetlensége miatt a raboktól a "véresszáju kommunista" nevet érdemelte ki.

End.